

تأثیر سواد مالی بر پایداری شرکت های بیمه با در نظر داشتن نقش دسترسی به تأمین مالی و نگرش نسبت به ریسک مالی

سیده زهرا صبح خیز میانگله (نویسنده مسئول)

کارشناسی ارشد مدیریت بیمه دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز zahrasobhkhiz@yahoo.com

چکیده

هدف اصلی این تحقیق بررسی تأثیر سواد مالی بر پایداری شرکت های بیمه با در نظر داشتن نقش دسترسی به تأمین مالی و نگرش نسبت به ریسک مالی می باشد. این پژوهش به لحاظ طبقه بندی بر مبنای هدف، کاربردی است و به لحاظ طبقه بندی بر مبنای روش یک تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری این تحقیق شامل مدیران ارشد شرکت های بیمه در تهران به تعداد ۱۸۰۰ نفر می باشد. نمونه گیری این پژوهش از روش تصادفی ساده است. حداقل حجم نمونه مورد نیاز با توجه به فرمول کوکران برابر ۳۱۷ نفر می باشد. ابزار گردآوری داده ها در این پژوهش پرسشنامه های استاندارد بوده که روایی آنها از طریق روایی صوری و محتوایی و پایایی آنها نیز از طریق ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی مورد تأیید قرار گرفت. داده های گردآوری شده با کمک مدل سازی معادلات ساختاری بررسی شدند. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد، دسترسی به تأمین مالی و نگرش نسبت به ریسک های مالی در ارتباط بین سواد مالی و پایداری شرکت های بیمه نقش میانجی دارد.

واژه های کلیدی

سواد مالی، پایداری شرکت های بیمه، دسترسی به تأمین مالی، نگرش نسبت به ریسک مالی

۱. مقدمه

شرکت های بیمه از طریق ایجاد اشتغال ، پیشرفت فناوری ، کاهش فقر و نوآوری سهم مهمی در پیشرفت و توسعه اقتصادی دارند [4]. برای اقتصاد کشور، داشتن صنعت بیمه ای پویا بسیار حیاتی است [6]. از این رو برای رشد اقتصادی به صورت مستمر و مداوم، داشتن شرکت های بیمه با عملکرد مناسب، ضروری است [5]. اما وضعیت در کشورهای در حال توسعه وضعیت شرکت های بیمه در سالهای اخیر ، وضعیت به گونه دیگر است. اقتصاد در حال توسعه را می توان با ویژگی هایی همچون تلاطم اقتصادی ، نرخ بی ثبات ارز، زیرساخت اطلاعات نابالغ ، هزینه های بیشتر معاملات ، ناآرامی های سیاسی ، نابرابری زیاد و بدتر شدن یک جانبه گرایی در سیاست های تجاری - تهدیدهای دیگری برای پایداری شرکت های بیمه شناخت [7].

به نظر می رسد که دانش جمعی و ضمنی منابع مهمی در بهبود عملکرد سازمان به شمار می آیند. دیدگاه مبتنی بر دانش بر اهمیت توانایی شرکت در ادغام دانش فردی و سطح شرکت درباره محصول و خدمات خود تأکید می کند. از این رو سازمانهایی که از منابع دانش بنیان برخوردار هستند، نسبت به رقبای خود از سود خوبی بهره مند می شوند. دانش منبعی است که تقلید آن دشوار و پیچیده است [8]. در حال حاضر نقش و اهمیت منابع مبتنی بر دانش در افزایش و توسعه پایداری در شرکت های کوچک و متوسط موضوع مورد بحث در محافل ادبی است. یکی از منابع دانش بنیانی که می توان از آن نام برد سواد مالی است که به منظور تصمیم گیری مالی در شرکتها مورد استفاده قرار می گیرد [9].

علیرغم اهمیت منابع دانش در پایداری شرکت های بیمه که توضیح داده شد، اما تمرکز ادبیات تحقیق بر روی این موضوع نبوده است [11]. محققانی در این زمینه کار کرده اند. برای مثال حسین و همکاران (۲۰۱۸) نقش منابع دانشی را در عملکرد شرکت های بیمه بررسی کرده اند و به این نتیجه رسیدند که منابع دانش مانند سواد مالی و تجارب تجاری به این شرکتها کمک می کند تا عملکرد خود را حفظ نمایند [9]. اما بررسی ها نشان داد که بررسی نحوه و مکانیزم اثرگذاری منابع دانش خاص مانند سواد مالی بر پایداری شرکتها از عمق کافی برخوردار نیست. با وجود تأثیر مستقیم سواد مالی بر عملکرد پایدار شرکت های بیمه اما، ادبیات تحقیق تأثیر غیر مستقیم سواد مالی از طریق نگرش و دسترسی به منابع مالی را نیز مورد بررسی قرار داده است.

تأثیر غیرمستقیم سواد مالی بر پایداری شرکت های بیمه از طریق نگرش ریسک مالی را می توان با تئوری فرایند دوگانه توضیح داد. نظریه فرایند دوگانه معتقد است که افکار هم تحت تأثیر فرآیندهای شناختی و هم از طریق شهود هستند. شهود دیدگاه ها ، قضاوت ها ، درک ها یا اعتقاداتی است که نمی تواند از نظر تجربی تأیید یا توجیه منطقی شود. افرادی که وابستگی زیادی به شهود دارند، مایل به استفاده از میانبرهای ذهنی هستند و بنابراین افکارشان بسیار تحت تأثیر احساساتشان قرار می گیرد فرآیندهای شناختی شامل فرآیندهای ذهنی مربوط به کسب، تغییر شکل ، ارزیابی ، تفصیل ، ذخیره و استفاده از دانش (افکار و تجربیات) و ورودی های حسی است. شناخت شامل درک، محاسبه، استدلال، حل مسئله و تصمیم گیری است [12]. شیوع نسبی الگوهای تفکر شناختی و شهودی ، بر نگرش ریسک مالی و در نتیجه فرآیند تصمیم گیری تأثیر می گذارد [13].

تأثیر غیر مستقیم سواد مالی بر عملکرد پایدار شرکت های بیمه از طریق دسترسی به بودجه با نظریه نظم اوج توضیح داده می شود. مایرز (۱۹۸۴) نظریه سفارش اوج را گسترش داد و بیان داشت که سازمانها با توجه به ترتیب مورد نظر ، از رویکرد سلسله مراتبی برای نیازهای سرمایه گذاری و تأمین مالی استفاده می کنند. ادبیات دلایل جانبی متعددی را در رابطه با تقاضا و عرضه برای این سلسله مراتب ترجیحی بیان می کند. به عنوان مثال ، استیگلیتز و ویس (۱۹۸۱) استدلال کردند که محدودیت های طرف عرضه در شرایطی وجود دارد که شرکت های بیمه نمی توانند به بودجه بدهی دسترسی پیدا کنند ، به دلیل عواملی مانند نرخ بهره بالاتر و الزامات وثیقه ، که منجر به کمبود سرمایه می شود [9].

در این تحقیق با استفاده از یک مدل یکپارچه به بررسی تأثیر سواد مالی، دسترسی به منابع مالی و نگرش نسبت به ریسک مالی بر پایداری شرکت های بیمه پرداخته شده است.

سواد مالی به عنوان پیش بینی کننده دسترسی به منابع مالی و نگرش ریسک مالی در ادبیات تحقیق ظهور کرد. بعلاوه، مشخص شد که دسترسی به منابع مالی و ریسک مالی یک متغیر میانجی جزئی در ارتباط بین سواد مالی و پایداری شرکت های بیمه است [9].

۲. مرور ادبیات و پیشینه تحقیق

۱.۲. سواد مالی

دانش به عنوان مهم ترین منبع سازمان ها، توجه مدیران را به خود جلب کرده است. دانش برای ارتقای قابلیت کارکنان، بهبود کالاها و خدمات و ایجاد عملکرد بالاتر لازم است. هر منبعی با استفاده مستهلک و منسوخ می شود، اما دانش هرچه بیشتر مورد استفاده قرار گیرد، افزایش یافته و غنی تر می شود. سواد مالی یکی از مفاهیم مربوط به دانش و دانش مالی است. در سیستم اقتصادی مدرن، سواد مالی مهارت و منبع اساسی برای شرکت های کوچک و متوسط محسوب می شود تا رقابت پذیری را از طریق نوآوری حفظ کند و ثبات، استخدام و رشد اقتصادی را ارتقا بخشد [3].

سواد مالی به عنوان توانایی تجزیه و تحلیل تعریف می شود و مفهوم آن از درک و دانش مالی به مهارت، صلاحیت، نگرش و رفتار مالی تغییر می کند. مدیران باید توانایی خواندن و درک ترازنامه صورت های مالی شرکت ها و مؤسسات مالی را داشته باشند و ارتباط متقابل و اثرات آنها را درک نمایند [1].

سواد مالی شامل مجموعه مهارت ها و ادراک های لازم جهت مواجهه با مسائل مالی روزمره و موجود در اقتصاد عمومی است که کاربرد صحیح مهارت های آن سبب دستیابی افراد به رفاه مالی بلند مدت می شود [2].

۲.۲. پایداری شرکتی

پایداری شرکتی مفهوم جدیدی است که در سطح شرکت ها و سازمان ها مطرح می شود و به دنبال هدایت و همسوسازی فعالیت های آنها در راستای اهداف توسعه پایدار کشورها می باشد [13].

پایداری شرکتی یعنی پذیرش مسئولیت های اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی در استراتژی شرکت به گونه ای هماهنگ تا شرکت ها را قادر سازد سودها و منافع پایداری را برای تمامی ذینفعان و نسل های حاضر و آینده فراهم کند. پایداری شرکتی رویکردی اقتصادی و عمل گرا با پتانسیل در راستای خلق فرصت ها و مخاطره ها برای تجارت و داد و ستد می باشد [1].

۲.۳. دسترسی به تأمین مالی

تأمین مالی شرکت ها یکی از چالش برانگیزترین مباحث حوزه بازارهای سرمایه است. در مورد نحوه تأمین مالی شرکت ها دو نظریه سلسله مراتبی و موازنه ایستا در ادبیات مالی مطرح شده است. براساس مدل موازنه ایستا می توان از طریق برقراری توازن بین منافع تأمین مالی از طریق بدهی و هزینه های مرتبط با بدهی، به ساختار سرمایه ای دستیافت که ارزش شرکت را حداکثر کند. در مدل سلسله مراتبی، نواقص بازار سرمایه مدنظر قرار می گیرند و هزینه های مبادلاتی، عدم تقارن اطلاعاتی و توانایی شرکت برای پذیرش سرمایه گذاری های جدید را با وجوه و منابع داخلی مرتبط می سازند [15].

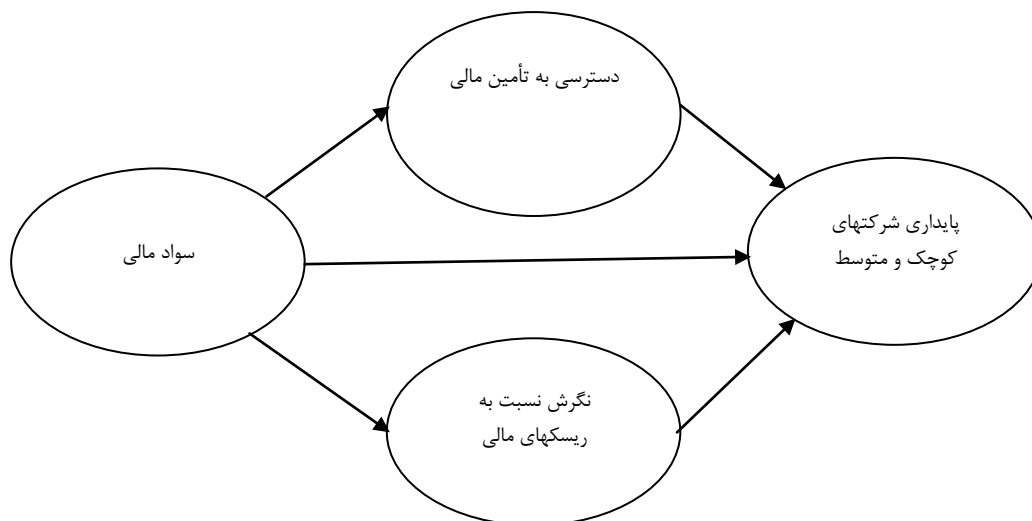
دسترسی به منابع مالی به عنوان در دسترس بودن خدمات مالی، به صورت سپرده تقاضا، اعتبار، پرداخت یا بیمه تعریف می شود [14].

۲.۴. ریسک مالی

در اقتصاد، بازارهای مالی به مکانیزمی اطلاق می شود که امکان خرید و فروش سهام، کالا یا هر محصول قابل تبدالی را برای مشارکت کنندگان با هزینه ی پایین فراهم می آورد. بازارهای مالی چند سده اخیر رشد قابل توجه ای داشته و به طور مستمر در حال تکامل و افزایش نقدینگی در جهان است. بازارهای مالی علاوه بر تخصیص سرمایه ی پولی، خطرات اقتصادی را نیز توزیع می کنند. در واقع ریسک اشتغال به فعالیت های اقتصادی و سرمایه گذاری، از طریق ایجاد و توزیع اوراق بهادار از هم تفکیک و توزیع می شود. به عبارت دیگر بازارهای مالی در ابعاد وسیع ریسک افرادی را که در فعالیت های اقتصادی بزرگ و پرمخاطره اشتغال دارند به پس اندازکنندگان که حاضر به پذیرش ریسک یک بازده غیر مطمئن هستند، منتقل و بین آنها توزیع می کنند. بازارهای مالی علاوه بر تفکیک ریسک اشتغال و سرمایه گذاری، افراد را قادر به ایجاد تنوع در سرمایه گذاری می کنند. ایجاد تنوع در سبد دارایی منجر به کاهش ریسک می شود. کل ریسک به این علت کاهش می یابد که زیان در بعضی از سرمایه گذاری ها توسط منافع ناشی از سایر سرمایه گذاری ها جبران می شود [16].

رسولی و همت فر (۱۳۹۸) تحقیقی با عنوان «بررسی تاثیر سواد مالی، نگرش نسبت به ریسک و انگیزه پس انداز در کاهش ضعف سرمایه گذاران در صندوق های سرمایه گذاری» انجام دادند نتایج حاصل از پژوهش حاکی این بود که ضریب متغیر دانش فنی مالی در مدل های اول و دوم فروش، در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار بوده اند. لذا فرضیه فرعی مبنی بر سرمایه گذارانی که از دانش بالای مالی فنی برخوردارند، به احتمال بیشتری اقدام به فروش سهام صندوقهای سرمایه گذاری که دارای عملکرد ضعیف هستند، نموده اند، تایید شد. ضریب متغیر دانش صندوق سرمایه گذاری نیز معنادار بود. لذا فرضیه دیگر مبنی بر سرمایه گذارانی که از دانش بالا نسبت به صندوق های سرمایه گذاری مشترک برخوردارند، به احتمال بیشتری اقدام به فروش سهام صندوقهای سرمایه گذاری که دارای عملکرد ضعیف هستند، نموده اند، نیز تأیید شد [1]. یه و کالاتانگا (۲۰۱۹) نیز تحقیقی با عنوان «چگونه سواد مالی باعث پایداری می شود در شرکتهای کوچک و متوسط؟ چشم انداز کشور در حال توسعه» انجام دادند. محققان در این تحقیق یک مدل یکپارچه برای بررسی تأثیر سواد مالی، دسترسی به منابع مالی و نگرش ریسک مالی بر پایداری شرکتهای کوچک و متوسط ارائه دادند. در این تحقیق داده های مربوط به ۲۹۱ نفر از مدیران ارشد شرکتهای کوچک و متوسط در کشور سریلانکا مورد بررسی دادند. نتایج حاصل از روش مدل سازی معادلات ساختاری نشان از تأثیرات مستقیم سواد مالی، دسترسی به امور مالی و نگرش ریسک مالی را بر پایداری داشت. سواد مالی همچنین به عنوان پیش بینی کننده دسترسی به منابع مالی و نگرش ریسک مالی مطرح شد. نتایج بدست آمده نشان داد که دسترسی به امور مالی و ریسک مالی واسطه های جزئی رابطه بین سواد مالی و پایداری شرکتهای کوچک و متوسط است [9].

مدل مفهومی تحقیق از مطالعه یه و کالاتانگا (۲۰۱۹) اقتباس شده است. در این مدل اینگونه مفروض است که سواد مالی می تواند پایداری شرکتهای بیمه را به صورت مستقیم و غیرمستقیم از طریق متغیرهای دسترسی به تأمین مالی و نگرش نسبت به ریسک مالی تحت تأثیر قرار دهد. در واقع متغیرهای دسترسی به تأمین مالی و نگرش نسبت به ریسک مالی در این مدل به عنوان متغیر میانجی مطرح هستند و مورد بررسی قرار می گیرند. مدل نظری تحقیق در شکل ۱ نمایش داده شده است.

شکل ۱: مدل مفهومی تحقیق
منبع: جیانمو و همکاران (۲۰۱۹)

با توجه به مدل مفهومی تحقیق، فرضیه های تحقیق بصورت زیر بیان می شود:

فرضیه اول: سواد مالی بر پایداری شرکتهای کوچک و متوسط اثر دارد.

فرضیه دوم: سواد مالی بر دسترسی به تأمین مالی اثر دارد.

فرضیه سوم: سواد مالی بر نگرش نسبت به ریسکهای مالی اثر دارد.

فرضیه چهارم: دسترسی به تأمین مالی بر پایداری شرکتهای کوچک و متوسط اثر دارد.

فرضیه پنجم: نگرش نسبت به ریسک های مالی بر پایداری شرکتهای کوچک و متوسط اثر دارد.

فرضیه ششم: دسترسی به تأمین مالی در ارتباط بین سواد مالی و پایداری شرکتهای کوچک و متوسط نقش میانجی دارد.

فرضیه هفتم: نگرش نسبت به ریسک های مالی در ارتباط بین سواد مالی و پایداری شرکتهای کوچک و متوسط نقش میانجی دارد.

۳. روش تحقیق

این پژوهش که به دنبال بررسی تأثیر سواد مالی بر پایداری شرکت های بیمه با در نظر داشتن نقش دسترسی به تأمین مالی و نگرش نسبت به ریسک مالی می باشد از نظر هدف در زمره پژوهش های کاربردی قرار می گیرد و به لحاظ طبقه بندی بر مبنای روش، این پژوهش یک تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی است.

جامعه آماری این پژوهش شامل کارکنان بیمه ایران در شهر تهران به تعداد ۱۸۰۰ نفر می باشد. حجم جامعه آماری این تحقیق محدود می باشد. روش نمونه گیری تصادفی ساده مورد استفاده قرار گرفت. با توجه به محدود بودن جامعه آماری به منظور برآورد حجم نمونه از فرمول کوکران (نمونه گیری از جامعه محدود) استفاده می شود.

$$n = \frac{z^2 \times p \times q}{d^2} \quad n = \frac{1.96^2 \times .5 \times .5}{.05^2} = 317$$

$$n = \frac{1}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{z^2 \times p \times q}{d^2} - 1 \right)} \quad n = \frac{1}{1 + \frac{1}{1800} \left(\frac{1.96^2 \times .05 \times .5}{.05^2} - 1 \right)}$$

با در نظر گرفتن سطح اطمینان ۹۵ درصد و با پذیرش خطای ۵ درصد، تعداد حجم مورد نیاز تقریباً برابر ۳۱۷ نفر می باشد. به منظور این که حداقل ۳۱۷ پرسشنامه برای تحلیل در اختیار محقق قرار گیرد و با توجه به پیش بینی عدم بازگشت برخی از پرسشنامه ها، حدود ۲۰ درصد بیشتر به تعداد ۳۵۰ پرسشنامه در جامعه آماری توزیع و ۳۱۷ پرسشنامه قابل تحلیل در اختیار محقق قرار گرفت.

بمنظور جمع آوری داده ها در این پژوهش، از پرسشنامه های استاندارد استفاده شده است که روایی آنها به کمک روایی صوری و نظر خبرگان مورد تایید قرار گرفت و پایایی آنها نیز از طریق ضریب آلفای کرونباخ مورد بررسی و تایید قرار گرفت.

جدول ۱. روایی و پایایی ابزار گردآوری داده ها

روایی محتوا	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	
۰,۵۸۲	۰,۹۲۲	۰,۹۱۰	سواد مالی
۰,۵۲۱	۰,۹۰۷	۰,۸۸۵	پایداری شرکت
۰,۵۱۲	۰,۸۹۳	۰,۸۶۴	نگرش به ریسک ادراک شده
۰,۷۲۸	۰,۹۵۵	۰,۹۴۶	دسترسی به تامین مالی

جدول ۱ شاخص های روایی، پایایی را برای تمامی متغیرهای مکنون تحقیق نیز نشان می دهد. در این تحقیق پایایی مدل های اندازه گیری از سه طریق بارهای عاملی، پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ سنجیده شده است. بارهای عاملی بدست آمده نشان می دهد که همه بارهای عاملی بالاتر از ۰,۴۰ است و در سطح معنی داری ۹۵ درصد معنی دار هستند. شاخص های پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ جهت بررسی پایایی پرسشنامه استفاده می شوند و لازمه تایید پایایی بالاتر بودن این شاخصها از مقدار ۰/۶ می باشد. تمامی این ضرایب بالاتر از ۰/۶ می باشند و نشان از پایا بودن ابزار اندازه گیری می باشند.

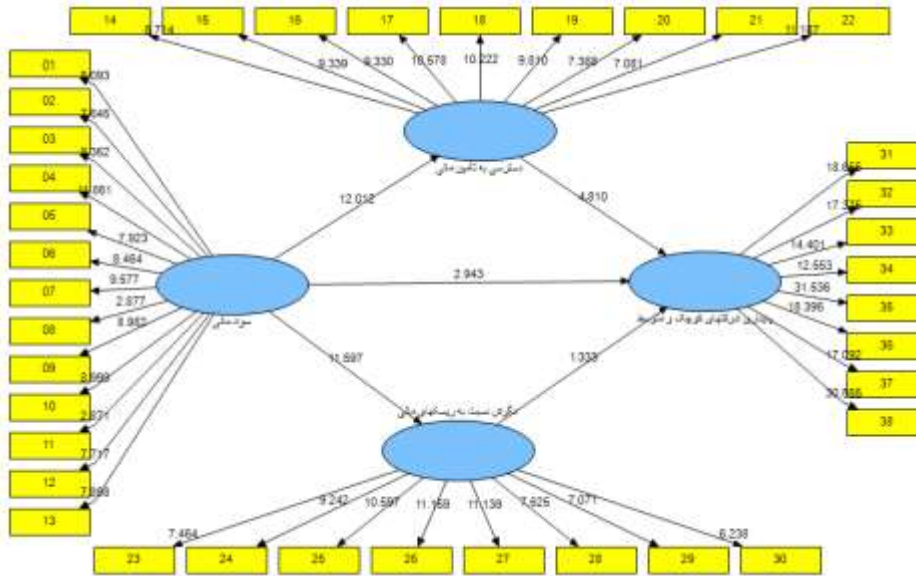
۴. تحلیل یافته ها

۱.۴. آمار توصیفی

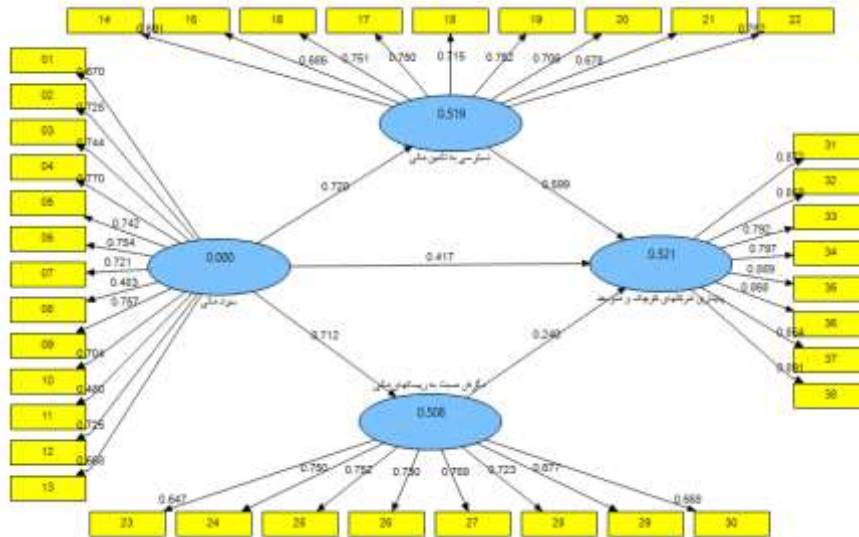
نتایج حاصل از تحلیل داده های گردآوری شده نشان داد که از بین ۲۱۸ نفر پاسخ دهنده، ۶۱ درصد کل نمونه را مردان و ۳۹ درصد نیز زن ها تشکیل دادند. از نظر تاهل، ۲۱ درصد کل نمونه را افراد مجرد و ۷۹ درصد نیز افراد متاهل تشکیل دادند. از نظر سابقه کاری، بیشتر افراد با ۲۶ درصد کل نمونه سابقه کاریشان ۱۶-۲۰ سال است و از نظر تحصیلات نیز افراد دارای مدرک لیسانس با ۴۴ درصد، بیشترین افراد را شامل شدند.

۴.۲. تحلیل فرضیه ها

یکی از روش های رایج در زمینه روابط علی بین متغیرها، مدل معادلات ساختاری یا تحلیل چند متغیری با متغیرهای مکنون است. براین اساس مدل معادلات ساختاری یک رویکرد آماری جامع برای آزمون فرضیه هایی درباره روابط بین متغیرهای مشاهده شده و متغیرهای مکنون است. تمرکز اصلی آن بر روی متغیرهای پنهان و مکنون است که توسط شاخص های اندازه پذیر و متغیرهای آشکار یا مشاهده تعریف می شوند. شکل ۲ و ۳ به ترتیب معنی داری ضرایب و ضرایب تاثیر برای بررسی فرضیه های تحقیق را نشان می دهد.

شکل ۲. معنی داری ضرایب

شکل ۳. ضرایب تاثیر

با توجه به تحلیل فرضیه ها، نتایج بررسی فرضیه ها در قالب جدول ۲ آورده شده است.

جدول ۲. نتایج تحلیل فرضیه ها

نتیجه	معنی داری	ضریب تاثیر	فرضیه
تایید	۲,۹۴۳	۰,۴۱۷	فرضیه اول: سواد مالی بر پایداری شرکتهای کوچک و متوسط اثر دارد.
تایید	۱۲,۰۱۲	۰,۷۲۰	فرضیه دوم: سواد مالی بر دسترسی به تأمین مالی اثر دارد.
تایید	۱۱,۵۹۷	۰,۷۱۲	فرضیه سوم: سواد مالی بر نگرش نسبت به ریسکهای مالی اثر دارد.
تایید	۴,۸۱۰	۰,۵۹۹	فرضیه چهارم: دسترسی به تأمین مالی بر پایداری شرکتهای کوچک و متوسط اثر دارد.
تایید	۱,۳۳۳	۰,۲۴۰	فرضیه پنجم: نگرش نسبت به ریسک های مالی بر پایداری شرکتهای کوچک و متوسط اثر دارد.
تایید	۴,۴۵۲	۰,۴۳۱	فرضیه ششم: دسترسی به تأمین مالی در ارتباط بین سواد مالی و پایداری شرکتهای کوچک و متوسط نقش میانجی دارد.
تایید	۱,۳۱۹	۰,۱۷۱	فرضیه هفتم: نگرش نسبت به ریسک های مالی در ارتباط بین سواد مالی و پایداری شرکتهای کوچک و متوسط نقش میانجی دارد

۵. بحث و نتیجه گیری

نتایج بدست آمده از بررسی داده‌های مربوط به داده‌های ۳۱۷ نفر از مدیران ارشد شرکت های بیمه در شهر تهران است. به منظور بررسی فرضیات تحقیق از روش تحلیل معادلات ساختاری بهره گرفته شده است. نتیجه گیری از فرضیات تحقیق عبارتند از:

فرضیه اول تحقیق بیان می‌دارد که، سواد مالی بر پایداری شرکتهای کوچک و متوسط اثر دارد. مقدار معنی داری بدست آمده (۲,۹۴۳) در ناحیه رد فرض صفر قرار دارد. بنابراین می‌توان بیان نمود که ضریب تأثیر بدست آمده (۰,۴۱۷) در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است و از این رو فرضیه اول تحقیق مورد تأیید قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر نتایج بدست آمده نشان داد که سواد مالی بر پایداری شرکتهای کوچک و متوسط تأثیر معنی دار دارد. نتیجه بدست آمده بدین معنی است که در صورتی که سواد مالی به اندازه یک درصد افزایش (کاهش) یابد، در نتیجه پایداری شرکتهای کوچک و متوسط به میزان (۰,۴۱۷) درصد افزایش (کاهش) می‌یابد. فرضیه دوم تحقیق نیز بیان می‌دارد که، سواد مالی بر دسترسی به تأمین مالی اثر دارد. مقدار معنی داری بدست آمده (۱۲,۰۱۲) در ناحیه رد فرض صفر قرار دارد. بنابراین می‌توان بیان نمود که ضریب تأثیر بدست آمده (۰,۷۲۰) در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است و از این رو فرضیه دوم تحقیق مورد تأیید قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر نتایج بدست آمده نشان داد که سواد مالی بر نگرش نسبت به ریسکهای مالی تأثیر معنی دار دارد. نتیجه بدست آمده بدین معنی است که در صورتی که سواد مالی به اندازه یک درصد افزایش (کاهش) یابد، در نتیجه دسترسی به تأمین مالی به میزان (۰,۷۲۰) درصد افزایش (کاهش) می‌یابد. در ارتباط با فرضیه سوم تحقیق که بیان می‌دارد، سواد مالی بر نگرش نسبت به ریسکهای مالی اثر دارد. مقدار معنی داری بدست آمده (۱۱,۵۹۷) در ناحیه رد فرض صفر قرار دارد. بنابراین می‌توان بیان نمود که ضریب تأثیر بدست آمده (۰,۷۱۲) در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است و از این رو فرضیه سوم تحقیق مورد تأیید قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر نتایج بدست آمده نشان داد که سواد مالی بر نگرش نسبت به ریسکهای مالی تأثیر معنی دار دارد. نتیجه بدست آمده بدین معنی است که در صورتی که سواد مالی به اندازه یک درصد افزایش (کاهش) یابد، در نتیجه نگرش نسبت به ریسکهای مالی به میزان (۰,۷۱۲) درصد افزایش (کاهش) می‌یابد. فرضیه چهارم تحقیق بیان می‌دارد که، دسترسی به تأمین مالی بر پایداری

شرکتهای کوچک و متوسط اثر دارد. مقدار معنی داری بدست آمده (۴,۸۱۰) در ناحیه رد فرض صفر قرار دارد. بنابراین می توان بیان نمود که ضریب تأثیر بدست آمده (۰,۵۹۹) در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است و از این رو فرضیه چهارم تحقیق مورد تأیید قرار می گیرد. به عبارت دیگر نتایج بدست آمده نشان داد که دسترسی به تأمین مالی بر پایداری شرکتهای کوچک و متوسط تأثیر معنی دار دارد. نتیجه بدست آمده بدین معنی است که در صورتی که دسترسی به تأمین مالی به اندازه یک درصد افزایش (کاهش) یابد، در نتیجه پایداری شرکتهای کوچک و متوسط به میزان (۰,۵۹۹) درصد افزایش (کاهش) می یابد. فرضیه پنجم تحقیق بیان می دارد که، نگرش نسبت به ریسک های مالی بر پایداری شرکتهای کوچک و متوسط اثر دارد. مقدار معنی داری بدست آمده (۱,۳۳۳) در ناحیه قبول فرض صفر قرار دارد. بنابراین می توان بیان نمود که ضریب تأثیر بدست آمده (۰,۲۴۰) در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می شود و از این رو فرضیه پنجم تحقیق با اطمینان ۹۵ درصد رد می شود. همچنین فرضیه ششم تحقیق بیان می دارد که، دسترسی به تأمین مالی در ارتباط بین سواد مالی و پایداری شرکتهای کوچک و متوسط نقش میانجی دارد. مقدار معنی داری آماره سوبل (۴,۴۵۲) در ناحیه رد فرض صفر قرارداد و بنابراین می توان بیان نمود که فرضیه ششم تحقیق با اطمینان ۹۵ درصد تأیید می شود. در نهایت فرضیه هفتم تحقیق بیان می دارد که، نگرش نسبت به ریسک های مالی در ارتباط بین سواد مالی و پایداری شرکتهای کوچک و متوسط نقش میانجی دارد. مقدار معنی داری آماره سوبل (۱,۳۱۹) در ناحیه رد فرض صفر قرارداد و بنابراین می توان بیان نمود که فرضیه هفتم تحقیق با اطمینان ۹۵ درصد رد می شود. بر این اساس پیشنهاد می گردد که شرکتهای می بایست سامانه مدیریت ارتباط با مشتریان را راه اندازی نماید تا کلیه اطلاعات قراردادی مشتریان را بتوان در این سامانه آرشیو نمود و گزارشهای متنوعی که مورد نیاز است برای تحلیل مورد نظر از این سامانه می توان دریافت نمود. همچنین بخش مالی شرکت می بایست برای دریافت هر وام گزارش ارایه دهد. این گزارش می بایست شامل کلیه هزینه های دریافت وام باشد اعم از میزان سپرده گذاری، کارمزد اولیه و ... همچنین می بایست واحد مالی تحلیل دهد که دریافت این وام بر روی نقدینگی شرکت چه تأثیری می گذارد و با دریافت این وام در چه قسمتی می بایست سرمایه گذاری کنند. به نظر می رسد که با توجه به مفهوم پایداری و مزایایی که دارد، شرکت به این جمع بندی برسند که بر موضوع پایداری بیشتر سرمایه گذاری کنند.

منابع

- [1]. رسولی، امید، همت فر، محمود. (۱۳۹۸). بررسی تاثیر سواد مالی، نگرش نسبت به ریسک و انگیزه پس انداز در کاهش ضعف سرمایه گذاران در صندوق های سرمایه گذاری. چهارمین کنفرانس ملی در مدیریت، حسابداری و اقتصاد با تاکید بر بازاریابی منطقه ای و جهانی.
- [2]. جلیلوند، ابوالحسن. رستمی نوروزآباد. مجتبی. (۱۳۹۷). تعاملات سواد مالی، احساسات سرمایه گذاران، ادراک ریسک و تمایل به سرمایه گذاری: شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه گذاری. سال هفتم. شماره بیست و هفتم. صص ۱۶۹-۱۴۱.
- [3]. یگانه، زهرا. زارعی، سمیرا. (۱۳۹۷). بررسی رابطه نگرش مالی، سواد مالی و مشارکت مالی با میانجیگری خودکارآمدی مالی در حرفه حسابداری و حسابرسی. فصلنامه مطالعات پژوهش در حسابداری و علوم اقتصادی. سال دوم. شماره پنج. جلدیک. صص ۷۵-۶۵.
- [4]. Agyei, S.K.(2018). Culture, financial literacy, and SME performance in Ghana. Cogent Econ. Financ. Cogent Economics & Finance . Volume 6, 2018 - Issue 1.
- [5]. Hosseini, S.; Fallon, G.; Weerakkody, V.; Sivarajah, U. Cloud computing utilization and mitigation of informational and marketing barriers of the SMEs from the emerging markets: Evidence from Iran and Turkey. Int. J. Inf. Manag. 2019, 46, 54-69.

- [6] Smallbone, D.; Welter, F.; Voytovich, A.; Egorov, I. Government and entrepreneurship in transition economies: The case of small firms in business services in Ukraine. *Serv. Ind. J.* 2010, 30, 655–670.
- [7] Oláh, J.; Kovács, S.; Virglerova, Z.; Lakner, Z.; Kovacova, M.; Popp, J. (2019). Analysis and Comparison of Economic and Financial Risk Sources in SMEs of the Visegrad Group and Serbia. *Sustainability* 2019, 11, 1853.
- [8] Nonaka, I.; Von Krogh, G.; Voelpel, S. (2006). Organizational knowledge creation theory: Evolutionary paths and future advances. *Organ. Stud.* 2006, 27, 1179–1208
- [9] Ye, Jianmu; Kulathunga, KMMCB. 2019. "How Does Financial Literacy Promote Sustainability in SMEs? A Developing Country Perspective" *Sustainability* 11, no. 10: 2990. <https://doi.org/10.3390/su11102990>
- [10] Lusardi, A.; Mitchell, O.S. (2014). The economic importance of financial literacy: Theory and evidence. *J. Econ. Lit.* 2014, 52, 5–44.
- [11] Degong, M.; Ullah, F.; Khattak, M.; Anwar, M. (2018). Do international capabilities and resources configure firm's sustainable competitive performance? Research within Pakistani SMEs. *Sustainability* 2018, 10, 4298.
- [12] Chan, C.S.R.; Park, H.D. (2013). The influence of dispositional affect and cognition on venture investment portfolio concentration. *J. Bus. Ventur.* 2013, 28, 397–412
- [13] Bongomin, G.O.C.; Ntayi, J.M.; Munene, J.C.; Malinga, C.A. (2017). The relationship between access to finance and growth of SMEs in developing economies: Financial literacy as a moderator. *Rev. Int. Bus. Strategy* 2017, 27, 520–538.
- [14] Eniola, A.A.; Ektebang, H. (2014). SME firms performance in Nigeria: Competitive advantage and its impact. *Int. J. Res. Stud. Manag.* 2014, 3, 75–86.
- [15] Hussain, J.; Salia, S.; Karim, A. Is knowledge that powerful? Financial literacy and access to finance: An analysis of enterprises in the UK. *J. Small Bus. Enterp. Dev.* 2018, 25, 985–1003.
- [16] Weber, E.U.; Blais, A.R.; Betz, N.E. A domain-specific risk-attitude scale: Measuring risk perceptions and risk behaviors. *J. Behav. Decis. Mak.* 2002, 15, 263–290.